

Afgiftslettelser for 24 mia. – kostede kun 14 mia. kr.

Resumé

Dansk Erhverv har i denne analyse gennemgået lovforslag, politiske aftaler og svar til Folketinget og kortlagt omfanget af afgiftsændringer siden Finanslovsaftalen i 2013 med det formål at skabe overblik over afgiftslettelser i perioden samt bidrage med transparens om de provenuvirkninger, afgiftslettelserne har for statskassen efter tilbageløb og adfærd.

Siden finanslovsaftalen for 2013 er der blevet lettet afgifter for mere end 24 mia. kr. En stor del af afgiftslettelserne er gennemført indenfor energi, hvor især lettelserne og senere afskaffelsen af PSO-afgiften har været store bidragsydere – ligesom tilbagerulningen af forsyningssikkerhedsafgiften.

Over de senere år er der også kommet en række afgiftslettelser, der har til hensigt dels at reducere omfanget af grænsehandel og dels at reducere virksomhedernes administrative byrder. De væsentligste afgiftslettelser har været afskaffelse af fedafgiften og annullering af den planlagte sukkerafgift. Desuden er der afskaffelsen af sodavandsafgiften, nedsættelse af ølafgiften samt ændringer i forskellige emballageafgifter.

På trods af at der har været afgiftslettelser for 24 mia. kr., har der ikke været tilsvarende store provenutab for statskassen. De samlede afgiftslettelser har medført et mindre provenu efter tilbageløb og adfærd på ca. 14 mia. kr. Denne forskel skyldes, at der er store selvfinansierungsgrader forbundet med at lette afgifter. Dette kommer blandt andet som følge af øget arbejdsbud og mindre grænsehandel.

Analysen viser, at afgiftsændringerne, der er gennemført siden aftalen om finanslov for 2013, i gennemsnit har haft en selvfinansierungsgrad på 24 pct. Det har derfor været en god forretning for samfundet at sænke afgifterne. Dansk Erhverv foreslår derfor, at regeringen forsætter de gode tiltag, og laver en grænsehandelspakke, der reducerer afgifterne på chokolade og slik samt øl, vin og spiritus med 25 pct.

Det skyldes, at til trods for de afgiftslettelser som skiftende regeringer har gennemført siden Finanslovsaftalen for 2013, så mener Dansk Erhverv, at afgiftsniveauet på en lang række varer i Danmark fortsat er for højt. De høje afgifter bidrager til at skabe ulige konkurrencevilkår for danske virksomheder, blandt andet ved at skabe incitamenter til grænsehandel og illegal handel samt ved at påføre virksomhederne administrative byrder.

Af: økonom Kristian Skriver. Udgivelsestidspunkt: oktober 2018

Siden 2013 er der gennemført afgiftslettelser for 24 mia. kr.

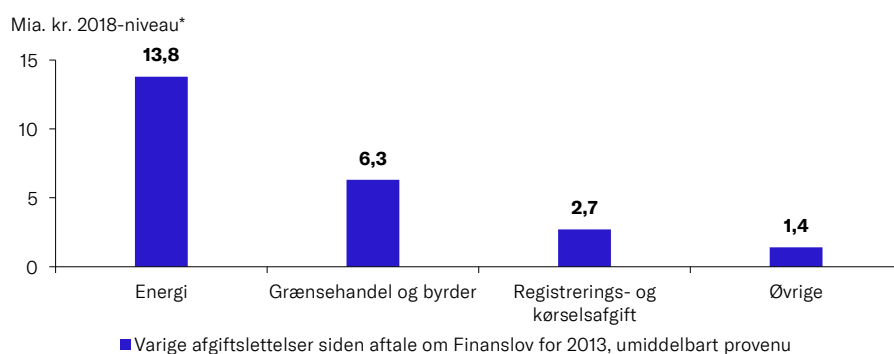
På baggrund af en gennemgang af lovforslag, politiske aftaler og svar til Folketinget siden finanslovsaftalen for 2013 har Dansk Erhverv udarbejdet et overblik over samtlige afgiftsændringer siden Finanslovsaftalen for 2013. Siden finanslovsaftalen for 2013 er der netto blevet lettet afgifter for 24,2 mia. kr. (2018-niveau¹).

En væsentlig del af afgiftslettelserne stammer fra energiområdet, hvilket også skal ses i lyset af, at Danmark har de højeste skatter på energi i Europa². Afgiftslettelserne på energiområdet består blandt andet i, at PSO-afgiften er blevet sænket ad flere omgange, og at der i efteråret 2016 kom en aftale om fuld afskaffelse af PSO-afgiften. Derudover kan tilbagerulningen af forsyningssikkerhedsafgiften i 2013 nævnes, der blev gennemført sammen med en række andre afgiftslettelser og medførte varige lettelser for ca. 4,2 mia. kr. (2018-niveau³). Senest før sommerferien blev alle Folketingets partier enige om en Energi aftale, der bl.a. sænker elafgiften, sænker elvarmeafgiften samt ligestiller elafgiften for liberale erhvervs procesforbrug med procesafgiften for andre momsregistrerede erhverv.

Ud over energiområdet har der over de senere år også været fokus på at reducere grænsehandlen og at fjerne virksomhedernes byrder. En væsentlig afgiftslettelse har i den forbindelse været afskaffelse af fedtafgiften, der blev indført som led i Forårspakke 2.0 og trådte i kraft 1. oktober 2011, men som allerede blev afskaffet igen fra 1. januar 2013. I samme forbindelse blev den dengang planlagte udvidelse af chokoladeafgiften (sukkerafgiften) annulleret.

Andre væsentlige sænkninger af punktafgifter har været afskaffelsen af sodavandsafgiften, nedsættelsen af ølafgiften samt afskaffelse af den vægtbaserede emballageafgift. Det var alle afgiftslettelser, der blev aftalt i Vækstplan DK tilbage i 2013.

Figur 1: **Flest afgiftslettelser indenfor energi**

Kilde: Indsamlet af Dansk Erhverv på baggrund af lovforslag, aftaler samt svar til Finansudvalget.

Note: Tallene i figuren er nettolettelser. Det vil sige, at evt. afgiftsstigninger er fratrukket. Se note til figur 2.

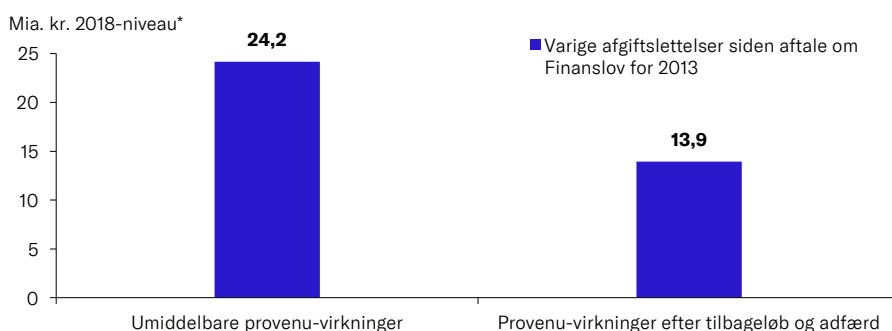
I 2017 aftalte VLAK-regeringen sammen med Dansk Folkeparti og Radikale Venstre en række afgiftslettelser på nydelsesmidler og grænsehandelsfølsomme varer. Dette skete i aftalen om erhvervs- og iværksætterpakken. Denne indeholdt blandt andet annulleringen af den planlagte indeksering af en række afgifter, afskaffelse af emballageafgiften for pantbelagte drikkevarer (øl og sodavand) samt halvering af og senere afskaffelse af nøddeafgiften, der også havde til formål at lette administrative byrder for virksomhederne.

Siden folketingsvalget i 2015 er der ligeledes gennemført en række lettelser af registreringsafgiften på biler. Samtidig blev en planlagt indførsel af kørselsafgift på lastbiler droppet i forbindelse med aftalen om Vækstplan DK i 2013.

Store afgiftslettelser giver store adfærdsvirkninger

Som nævnt har skiftende regeringer siden 2013 gennemført afgiftslettelser for 24 mia. kr. (2018-niveau). Afgiftslettelserne har dog ikke kostet den danske statskasse tilsvarende i provenutab. Dette skyldes de store adfærdsvirkninger samt virkninger på andre konti af afgiftslettelser. Det har medført, at efter tilbageløb og adfærd er der gennemført skattelettelser, som har kostet statskassen ca. 14 mia. kr.

Figur 2: **Afgiftslettelser for 24,2 mia. kr., men blot 13,9 efter tilbageløb og adfærd**

Kilde: Indsamlet af Dansk Erhverv på baggrund af lovforslag, aftaler samt svar til Finansudvalget.

Note: Tallene i figuren er nettolettelser. Det vil sige, at evt. afgiftsstigninger er fratrukket. Provenu-virkningerne er fremskrevet til 2018-niveau ved brug af BNP. Der tages udgangspunkt i de varige afgiftslettelser. Der er dog enkelte, der tager udgangspunkt i nedslagsår, da der ikke er beregnet varige virkninger. Det drejer sig om Afskaffelse af PSO-afgiften (inkl. VE-besparelser), der tager udgangspunkt i 2025, afgiftslettelser, der var en del af Aftale om tilbagerulning af FSA mv. og lempelser af PSO, som tager udgangspunkt i 2020. Lettelser af hotellers rumvarme, indførsel af periodebaserede vejafgifter for person- og varebiler samt forøgelse af lønsumsafgiften er ikke medtaget i opgørelse.

Der har altså været væsentlige tilbageløb og adfærdseffekter forbundet med afgiftslettelserne, hvilket tegner et billede af, at der har været samfundsmæssige gevinster af at

sænke afgifterne, f.eks. i form af øget arbejdsudbud og mindre grænsehandel, hvor sidstnævnte har givet øget omsætning i de danske butikker.

De positive effekter af afgiftslettelserne viser sig også tydeligt, når man ser på selvfinansieringsgraderne heraf. Vi kan se at selvfinansieringsgraden på afgiftslettelserne i gennemsnit (vægtet) har været på 24 pct.^{iv}, hvilket vurderes at være højt. Til sammenligning er selvfinansieringsgraden ved en bundskattelettelse 7-8 pct.

Yderligere afgiftslettelser på nydelsesmidler er nødvendige

Til trods for de afgiftslettelser som skiftende regeringer har gennemført siden Finanslovsaftalen for 2013, mener Dansk Erhverv, at afgiftsniveauet på en lang række varer i Danmark fortsat er for højt. De høje afgifter bidrager til at skabe ulige konkurrencevilkår for danske virksomheder, blandt andet ved at skabe incitament til grænsehandel og illegal handel samt ved at påføre virksomhederne administrative byrder.

Danske butikker og virksomheder er særdeles konkurrenceudsat på grund af moms- og afgiftsniveauet i Danmark sammenlignet med vores nærmeste nabolande. Eksempelvis er der ikke afgifter på chokolade og slik i Tyskland, og samtidig er der i Tyskland en nedsat moms på blandt andet chokolade og slik.

Derfor mener Dansk Erhverv, at det fortsat er nødvendigt at tage yderligere opgør med det høje danske afgiftsniveau for at trække omsætning, arbejdspladser, moms-, afgifts- og skatteprovenu hjem til Danmark.

Tabel 1: **Væsentlig lavere afgifter i Tyskland – sender handel mod Tyskland**

	Danmark	Tyskland
Chokolade og slik (pr. kilo)	32,5	0*
Spiritus (pr. liter)	187,5	109,7
Vin (pr. liter)	14,5	0*
Øl (pr. liter)	70,0	17,5

Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af *Sanering af Punktafgifter*, Skatteministeriet

Note: * Den tyske moms på øl er 19 pct., mens momsen på chokolade, slik og is er 7 pct.

Vi har set, at de seneste års afgiftslettelser ikke har givet et tilsvarende provenutab for statskassen. Dette skyldes de store selvfinansieringsgrader forbundet med at lette punktafgifter, herunder blandt andet som følge af øget arbejdsudbud og mindre grænsehandel. Dette notat viser, at afgiftsændringerne, der er gennemført siden aftalen om finanslov for 2013, i gennemsnit har haft en selvfinansieringsgrad på 24 pct.

Dansk Erhverv arbejder derfor for, at afgifterne på slik og chokolade, spiritus, vin og øl nedsættes med hver 25 pct. Det vil medføre et mindre provenu på 1 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd jf. tabel 2. Til sammenligning løb grænsehandlen med nydelsesmidler op i ca. 3,5 mia. kr. i 2017^v.

Tabel 2: **Dansk Erhvervs grænsehandelspakke**

mio. kr. (2018-niveau)	Mindreprovenu efter tilbageløb og adfærd
Afgift på chokolade og sukkervarer sænkes med 25 pct.	420
Spiritusafgift sænkes med 25 pct.	110
Vinafgift sænkes med 25 pct.	290
Ølafgift sænkes med 25 pct.	180
I alt	1.000

Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af Skatteministeriet, Status over grænsehandel 2017, Skatteøkonomisk Redegørelse 2018 samt Sanering af Punktafgifter

Note: Der er afrundet til nærmeste hele 10 mio. kr. Selvfinansieringsgrader sfa. ændret adfærd er baseret på Status over grænsehandel 2017. Adfærdseffekter sfa. øget arbejdsudbud er baseret på Skatteøkonomisk Redegørelse 2018. For vin er selvfinansieringsgraden baseret på Sanering af Punktafgifter.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 3. oktober.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6033.

Henvendelser angående skattepolitik kan ske til skattepolitiskchef Jacob Ravn på jar@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6272.

NOTER

ⁱ Se note til figur 2.

ⁱⁱ Jf. "Delanalyse 1 – Udviklingen i afgifts og tilskudsgrundlag", feb. 2014, Sekretariatet for afgifts- og tilskudsanalysen på energiområdet pba. Eurostat og DG TAXUD, Taxation Trends in the EU, 2013.

ⁱⁱⁱ Den varige umiddelbare lettelse var på 3.750 mio. kr. i 2014-niveau. Det er opregnet til 2018-niveau ved at bruge BNP i løbende priser.

^{iv} Selvfinansieringsgrader er beregnet ved dynamisk provenu relativt til provenu efter tilbageløb. Til beregning af de gennemsnitlige selvfinansieringsgrader er lettelserne af registreringsafgifter ikke medtaget, da provenuvirkningerne efter tilbageløb ikke fremgår af lovforslagene. Det samme er tilfældet for regeringens tiltag om afskaffelse af bilag 1 i elafgiftsloven.

^v Skatteøkonomisk redegørelse 2018